

Bijlage bij raadsvoorstel

Tarievenvoorstel 2025 (iBabs 3882)

1. Inleiding

In aansluiting op de paragraaf "Lokale heffingen" in de begroting 2025 wordt hieronder het tarievenvoorstel voor het jaar 2025 voor de diverse heffingen weergegeven. De bijbehorende belastingverordeningen zijn als concept raadsbesluiten toegevoegd. Ten opzichte van 2024 zijn in de belastingverordeningen 2025 de tarieven gewijzigd en technische en tekstuele wijzigingen aangebracht. De verordeningen en de bijbehorende tarieventabel zijn gebaseerd op de modelverordeningen zoals die door de VNG zijn opgesteld. Daar waar nodig zijn de verordeningen aangepast aan de situatie in Leidschendam-Voorburg.

In de conceptprogrammabegroting 2025-2028 is voor de hoogte van de OZB-opbrengsten rekening gehouden met nieuwbouw, sloop, leegstand, de inflatiecorrectie en de verwachte uitkomsten van de herwaardering 2025. Het verschil tussen de verwachte totale WOZ-waarde en de uiteindelijke definitieve WOZ-waarde kan leiden tot een verschil in gerealiseerde OZB-baten. Bovendien is in de tariefopbouw de verhoging van de OZB-opbrengsten verwerkt die in 2022 werd opgenomen in de meerjarenraming per 2025.

2. Het tarievenvoorstel betreft de volgende heffingen en belastingen:

2.1 De retributies:

- Afvalstoffenheffing 2025
- Lijkbezorgingsrechten 2025
- Leges 2025
- Marktgelden 2025
- Riool- en Waterzorgheffing 2025

2.2 De belastingen:

- OZB 2025
- Reclamebelasting 2025
- Toeristenbelasting 2025

3. De uitgangspunten voor het tarievenvoorstel 2025 zijn:

- a. de Kadernota 2025 - 2028
- b. de indexatie van 4,87% conform het meest recente Centraal Economisch Plan (CEP);
- c. maximaal 100% kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing, riool- en waterzorgheffing, marktgelden, begraafrechten en leges (conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);

Onderbouwing toepassing CEP-index

Om de gemeentelijke organisatie financieel gezond te houden is het zaak rekening te houden met de prijsontwikkeling bij het opstellen van een nieuwe begroting. De bestendige gedragslijn van de afgelopen jaren is de financiële effecten van de loon- en prijsontwikkeling mee te nemen in de Kadernota. In de Kadernota is daarom rekening gehouden met het financiële effect van het verschuiven van prijspeil 2024 naar dat van 2025. Vanwege de hoge inflatie zijn sinds 2022 de recentere indexcijfers gehanteerd op basis van het Centraal Economisch Plan (CEP) 2024. Het gehanteerde indexcijfer van 4,87% is opgenomen in de Kadernota 2025 – 2028. Deze is vastgesteld door de gemeenteraad en is daarom het uitgangspunt bij de begroting 2025.

3.1 Geraamde totale opbrengsten en verklaring meeropbrengsten 2025

In Tabel 1 zijn de geraamde totale opbrengsten van de verschillende heffingen en belastingen voor 2025 weergegeven. Inhoudelijk worden deze in het voorstel hieronder toegelicht.

Tabel 1 geraamde totale opbrengsten 2025

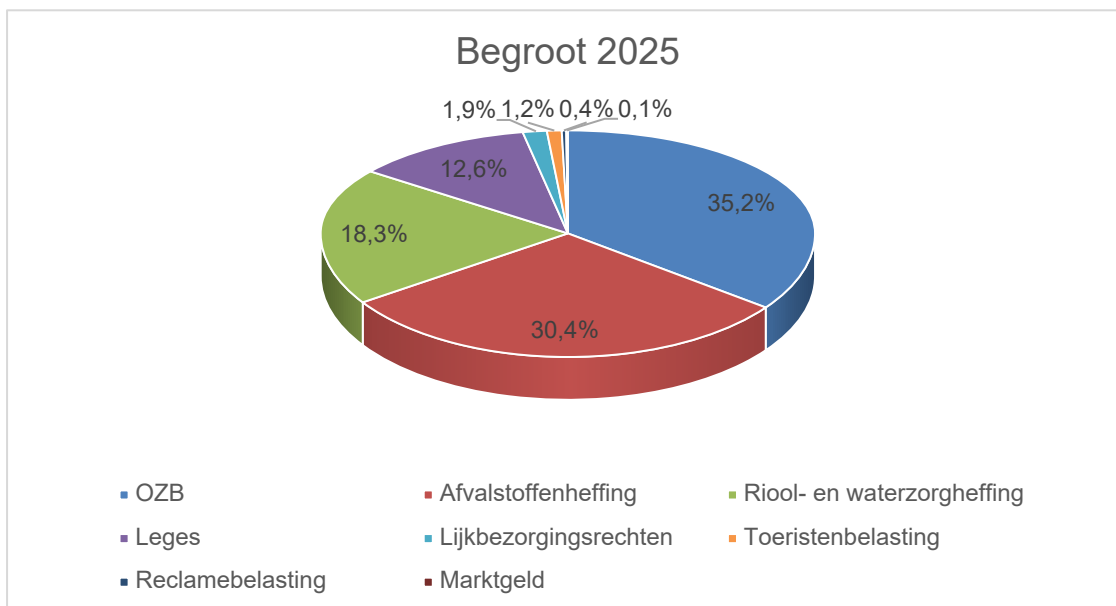
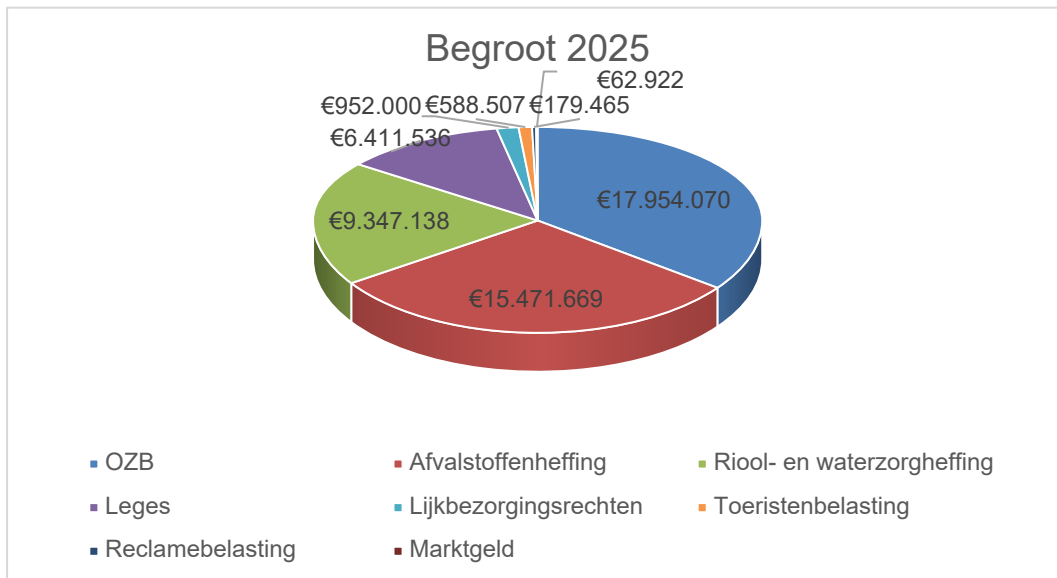
Opbrengsten:	2024	In %	2025	In %
OZB	€ 16.638.903*	35,9%	€ 17.954.070*	35,2%
Afvalstoffenheffing	€ 14.262.146*	30,7%	€ 15.471.669*	30,4%
Riool- en waterzorgheffing	€ 8.694.279**	18,7%	€ 9.347.138**	18,3%
Leges	€ 5.118.396***	11,0%	€ 6.411.536***	12,6%
Lijkbezorgingsrechten	€ 952.000	2,1%	€ 952.000	1,9%
Toeristenbelasting	€ 561.178	1,2%	€ 588.507	1,2%
Reclamebelasting	€ 155.055	0,3%	€ 179.465	0,4%
Marktgeld	€ 60.000	0,1%	€ 62.922	0,1%
Totaal	€ 46.441.957	100%	€ 50.967.307	100%

*Hogere opbrengst van de OZB en afvalstoffenheffing heeft te maken met de CEP-index en een volume-uitbreiding van woningen en niet-woningen. Daarnaast zijn de kosten die de DVO van Avalex met zich meebrengt vermeerderd. Ook is er bij de berekening van het OZB-tarief uitvoering gegeven aan de meerjarenraming vanaf de kadernota 2022 (begroting 2022-2025). Hierin werd bepaald het OZB-tarief in 2025 niet geheel te corrigeren (met 2% van de waardeinstijging).

De waardeinstijging van woningen is de afgelopen en komende jaren aanzienlijk. Deze waardeinstijging wordt normaliter gecorrigeerd met een tariefsdaling waardoor de woonlasten alleen stijgen met de inflatie. Door het tarief eenmalig niet geheel te corrigeren (met 2% van de waardeinstijging) worden de ozb-inkomsten gecompenseerd.

**Er is rekening gehouden met het aantal woningen en niet-woningen zoals vastgelegd in het Water- en rioleringsplan (WRP) 2022 – 2027.

***De hogere opbrengst van de leges heeft te maken met het aantal paspoorten en identiteitskaarten (geldigheidsduur van 10 jaar loopt af). Bij de bouwleges worden meer projecten verwacht. Daarnaast zijn de tarieven meer kostendekkend en is de taakstelling zoals beschreven in paragraaf 4.2.3.3 van dit Tarievenvoorstel 2025 voor hoofdstuk 3 doorgevoerd.

4. Inhoudelijke toelichting

4.1 Opbouw voorstel

Dit Tarievenvoorstel gaat eerst in op de tarieven van de retributies. Dit zijn heffingen waar een aanwijsbare prestatie tegenover staat. Daarna worden de belastingen behandeld. Per onderdeel komen de ontwikkeling en de hoogte van de tarieven aan bod. De tarieven van de afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing zijn deelbaar door 12 maanden gemaakt. Dit is omdat de belastingplicht kan aanvangen of eindigen aan het begin respectievelijk einde van elke kalendermaand als gevolg van verhuizing naar of vertrek uit deze gemeente.

4.2 DE RETRIBUTIES

Begrotingsvoorschriften en kostenonderbouwing heffingen

Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van goederen, werken en diensten wordt een systeem van kostprijsberekening gehanteerd conform de Financiële verordening van de gemeente Leidschendam-Voorburg. De gemeenteraad besluit voor het belastingjaar 2025, bij de behandeling van de Begroting 2025, welk bedrag aan overhead moet worden meegenomen. Het raadsbesluit is opgenomen in de Paragraaf lokale heffingen 2025, die onderdeel uitmaakt van de Begroting 2025. In deze Paragraaf lokale heffingen 2025 is een overzicht opgenomen van de raming van baten en lasten voor de heffingen.

4.2.1 Afvalstoffenheffing

Voorgesteld wordt om de tarieven van de afvalstoffenheffing voor 2025 te verhogen zoals hieronder is aangegeven.

Lasten afvalstoffenheffing

Aan de lastenkant is rekening gehouden met een wijziging van de kosten. Daarin zijn meegenomen:

- De lasten van de Dienstverleningsovereenkomst met Avalex stijgen ten opzichte van 2024 met € 1.132.804.
Deze stijging wordt veroorzaakt door:
 - Reguliere kostenstijgingen voor personeel, materiaal, brandstof;
 - Hogere kosten die Avalex en HVC moeten maken om lachgascilinders uit het restafval te verwijderen om zo (nog) hogere kosten en ongevallen (als gevolg van ontploffingen in de verbrandingsoven) te voorkomen;
 - Hoger tonnage restafval dat vorig jaar is ingezameld in de gemeente. De inzamelgegevens van vorig jaar gelden als uitgangspunt voor de inschatting van het aantal op te halen tonnen voor 2025. Hierdoor stijgen de verwerkingskosten en de verbrandingsheffing;
 - Afnemend scheidingspercentage waardoor de verwachte opbrengst van de verkoop van grondstoffen (PMD, oud papier, textiel en glas) naar beneden is bijgesteld.
- De BTW op de directe kosten wordt meegenomen in de afvalstoffenheffing.
- Een storting van € 75.000 in de voorziening afval.
- Voor de doorberekening van de interne kosten is rekening gehouden met een CEP-indexatie van 4,87%.

Baten afvalstoffenheffing

Aan de batenkant is rekening gehouden met een stijging van het aantal nieuwbouwwoningen.

De tarieven worden dan als volgt:

Tarieven afvalstoffenheffing:

Heffingsmaatstaf	Tarief 2024	Tarief 2025	Vershil
Eenpersoonshuishouden	€ 342,12	€ 374,04	€ 31,92
Meerpersoonshuishouden	€ 413,88	€ 452,40	€ 38,52

4.2.2 Lijkbezorgingsrechten

De tarieven van de lijkbezorgingsrechten zijn geïndexeerd met 4,87% conform de CEP-indexatie.

De verwachte opbrengsten van de lijkbezorgingsrechten blijven echter gelijk aan 2024. Dit komt omdat we zien dat het aantal aanvragen voor begraven afneemt. Dit is een landelijke trend. De afnemende vraag zorgt voor minder grafrecht inkomsten. De afnemende vraag in samenhang met de toepassing van de CEP-index van 4,87% heeft geleid tot een gelijke opbrengstraming als in 2024. De tarieventabel van de lijkbezorgingsrechten is als bijlage opgenomen bij de Verordening op de heffing en invordering van Lijkbezorgingsrechten 2025.

4.2.3 Leges

De gemeente streeft naar kostendekkende tarieven. Bij het kostendekkend maken van de legestarieven wordt onder meer gekeken naar de tijdsbesteding per legesproduct.

De VNG heeft met de komst van de Omgevingswet de modelverordening Leges aangepast. Waar eerst sprake was van “Titels en Hoofdstukken” wordt nu uitgegaan van “Hoofdstukken en Paragrafen”. Voor het belastingjaar 2025 is dit ook zo verwerkt in de gemeentelijke Legesverordening.

4.2.3.1 Hoofdstuk 1 (was Titel 1) Algemene dienstverlening:

De tarieven van Hoofdstuk 1 (voorheen Titel 1) Algemene dienstverlening zijn meer kostendekkend gemaakt met uitzondering van die van de paspoorten, identiteitskaarten en het rijbewijs. Hiervoor gelden namelijk maximum Rijkstarieven.

De maximum Rijkstarieven voor 2025, zoals van toepassing bij de identiteitskaart, paspoort en rijbewijs zijn op het moment van opstellen van dit Tarievenvoorstel 2025 nog niet bekend. De aanpassingen daarvan worden later in 2024 opgenomen in de 1e wijziging van de Legesverordening 2025. De tarieventabel van de leges is als bijlage opgenomen bij de Verordening op de heffing en invordering van Leges 2025.

4.2.3.2 Hoofdstuk 2 (was Titel 2) Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet:

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging - de effecten laten nog op zich wachten

Per 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (hierna: Wkb) in werking getreden. De Omgevingswet heeft de huidige Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) vervangen. In de Wkb verschuift de controle op het door bouwers afgeleverde werk van gemeenten naar door de marktpartijen zelf aangedragen onafhankelijke kwaliteitsborgers. Dit betreft kleine vergunningaanvragen van woningen en kleine bedrijfspanden. Welke effecten de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb heeft zijn nog niet precies te zeggen. Mocht het nodig zijn dan zal dit worden bijgestuurd in de reguliere P & C producten.

4.2.3.3 Hoofdstuk 3 (was Titel 3) Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2:

Door vrijstellingsbepalingen niet kostendekkend

In de Legesverordening zijn vrijstellingsbepalingen opgenomen voor o.a. niet-commerciële activiteiten van sportverenigingen, niet commerciële activiteiten door organisaties, zonder winstoogmerk, die een cultureel, sociaal of voor de gemeente promotioneel doel nastreven, kleinschalige, niet commerciële buurtgerichte activiteiten, niet-commerciële activiteiten van (sport)verenigingen waarbij de behartiging van een sociaal en/of sportief belang voorop staat en collectevergunningen van erkende goede doelen. Deze vrijstellingen blijven gehandhaafd. Hoofdstuk 3 is door de vrijstellingsbepalingen in de Legesverordening op dit moment daarom niet kostendekkend.

Taakstelling gefaseerd realiseren

Bij besluitvorming van de Nota van Wijzigingen 2021 is een taakstelling opgenomen van € 100.000. Deze taakstelling wordt vanaf 2023 gefaseerd over vier jaar met kostendekkende tarieven gerealiseerd.

Algemeen

Voorgesteld wordt om met het vaststellen van de Legesverordening 2025 de leges te verhogen met de CEP-indexatie van 4,87%, zoals eerder in dit voorstel onder het kopje “Onderbouwing toepassing CEP” is beschreven.

4.2.4 Marktgelden

Voorgesteld wordt de tarieven van de marktgelden voor 2025 te verhogen met de CEP-indexatie van 4,87%.

Het marktgeld bedraagt per standplaats of gedeelte daarvan:

Heffingsmaatstaf	Tarief 2024	Tarief 2025	Vershil
Per dag of gedeelte daarvan	€ 19,10	€ 20,05	€ 0,95
Per kalenderkwartaal	€ 191,00	€ 200,30	€ 9,30

4.2.5 Riool- en waterzorgheffing

Wateroverlast en verdroging vragen steeds meer maatregelen in de publieke ruimte. Om meer recht te doen aan de bredere invulling van de gemeentelijke watertaken heeft de VNG de naam rioolheffing gewijzigd in riool- en waterzorgheffing. Van de maatregelen in de publieke ruimte heeft iedereen profijt.

Voorgesteld wordt om de tarieven van de riool- en waterzorgheffing voor 2025 aan te passen zoals hieronder is weergegeven.

Lasten

- Aan de lastenkant is rekening gehouden met een stijging van de lasten die voortvloeien uit het Water- en rioleringsplan (WRP) 2022 – 2027.
- De CEP-indexatie van 4,87%.

Baten

Aan de batenkant is rekening gehouden met een stijging van het aantal (nieuwbouw) woningen en niet-woningen.

Riool- en waterzorgheffing tarief

De tarieven worden dan als volgt:

Heffingsmaatstaf	Tarief 2024	Tarief 2025	Vershil
Rioolheffing per perceel woning	€ 220,39	€ 244,92	€ 24,53
Rioolheffing per perceel niet-woning	€ 233,64	€ 244,92	€ 11,28

4.3 De belastingen

4.3.1 Onroerende-zaakbelastingen

Waardestijging voor woningen en niet-woningen

Voor het belastingjaar 2025 worden alle onroerende zaken gewaardeerd naar een waardepeildatum van 1 januari 2024. De prognoses duiden op een meer dan gemiddeld genomen lokale WOZ-waardestijging ten opzichte van de waardepeildatum van 1 januari 2023 voor woningen. Voor deze waardebepaling zijn de beschikbare verkoopcijfers geanalyseerd die zijn gerealiseerd rond de waardepeildatum 1 januari 2024. Deze verkoopcijfers laten een gemiddelde waardestijging zien van 15%. Voor niet-woningen is er een gemiddeld genomen lokale WOZ-waardeontwikkeling van 4%. Dit is een gevolg van de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt.

Daarnaast is uit controle gebleken dat de waarden van de onroerende zaken naar waardepeildatum 1 januari 2023 geldend voor belastingjaar 2024 gemiddeld genomen beneden marktniveau bepaald zijn. Eveneens zijn de huurprijzen van de winkels in de The Mall of the Netherlands dit jaar aanzienlijk gestegen. Waardoor de gemiddelde lokale waardestijging van niet-woningen ook harder stijgt. Bovengenoemde verklaart het verschil in gemiddelde WOZ-waarde voor belastingjaar 2025 ten opzichte van belastingjaar 2024 dat relatief groter is dan verwacht.

4.3.2 Verhoging OZB in 2025

Eigenaren van woningen - OZB-opbrengst – niet gehele correctie waardeontwikkeling

Zoals vermeld in dit Tarievenvoorstel bij **Tabel 1 geraamde totale opbrengsten 2025** wordt voor 2025 uitvoering gegeven aan hetgeen is vastgesteld in de kadernota 2022 (begroting 2022-2025) om het OZB-tarief in 2025 niet geheel te corrigeren (met 2% van de waardestijging). Door een gemiddeld genomen lokale WOZ-waardestijging van woningen met 15% wordt het OZB-tarief van eigenaren van woningen gecorrigeerd met 13% in plaats van 15% (dus 2% minder correctie op de waardeontwikkeling dan normaliter) en daarna verhoogd met de CEP-indexatie van 4,87%. Dit betekent dus een 2% minder harde OZB-tariefsdaling dan wanneer het OZB-tarief zou worden gecorrigeerd met de gehele waardeontwikkeling van 15%. Hiermee wordt invulling gegeven aan de hogere opbrengstraming van de OZB in 2025 die in de meerjarenbegrotingen vanaf 2022 is opgenomen.

Eigenaren van niet-woningen – OZB-opbrengst - niet gehele correctie waardeontwikkeling

Zoals vermeld in dit Tarievenvoorstel bij **Tabel 1 geraamde totale opbrengsten 2025** wordt voor 2025 uitvoering gegeven aan hetgeen is vastgesteld in de kadernota 2022 (begroting 2022-2025) om het OZB-tarief in 2025 niet geheel te corrigeren (met 2% van de waardestijging). Voor de OZB-tarieven van niet-woningen wordt een vergelijkbare aanpassing doorgevoerd. Door een gemiddeld genomen lokale WOZ-waardestijging van niet-woningen met 4% wordt het OZB-tarief van eigenaren van niet-woningen gecorrigeerd met 2% in plaats van 4% (dus 2% minder correctie op de waardeontwikkeling dan normaliter) en daarna verhoogd met de CEP-indexatie van 4,87%. Dit betekent dus een 2% hardere OZB-tariefstijging dan wanneer het OZB-tarief zou worden gecorrigeerd met de gehele waardeontwikkeling van 4%. Hiermee wordt invulling gegeven aan de hogere opbrengstraming van de OZB in 2025 die in de meerjarenbegrotingen vanaf 2022 is opgenomen.

Gebruikers van niet-woningen

- Voor de gebruikers van niet-woningen wordt voorgesteld om het tarief in 2025 op 0% te houden.

4.3.3 OZB-tarieven 2025

In de tarieven van de eigenaren van woningen en niet-woningen is rekening gehouden met:

- een percentage toegekende WOZ-bezwaarschriften, waardoor de OZB-aanslag wordt verminderd en de opbrengst van de OZB daalt;
- de nieuwbouw, sloop en leegstand;
- de CEP-indexatie;
- de verwachte uitkomsten van de herwaardering 2025;
- kadernota 2022 (begroting 2022-2025).

Rekening houdend met alle hierboven genoemde factoren leidt dit voor 2025 tot de volgende OZB-tarieven:

Percentage van de WOZ-waarde van:	Tarieven 2024	Voorgestelde tarieven 2025
Woningen:		
- eigenaren	0,07551%	0,07079%
Niet-woningen:		
- eigenaren	0,46432%	0,48075%
- gebruikers	0 %	0 %

Het te betalen bedrag aan OZB is de WOZ-waarde van het pand vermenigvuldigd met het tarief.

4.3.4 Reclamebelasting

Een afgesproken opbrengst met de ondernemersfondsen

De gemeente heft reclamebelasting op basis van de WOZ-waarde van niet-woningen. De belastingtarieven worden in de Verordening Reclamebelasting 2025 meegenomen. Er wordt jaarlijks met de ondernemersfondsen een opbrengst afgesproken. De opbrengsten van de reclamebelasting worden via een subsidie teruggegeven aan de ondernemersfondsen. Deze afspraken zijn vastgelegd in de afzonderlijke convenanten met de stichtingen. Daarnaast is opgenomen in de convenanten met de stichtingen dat partijen gezamenlijk kunnen afspreken om de hoogte van de voet voor de opgelegde reclamebelasting tussentijds te indexeren. De hoogte van de jaarlijkse indexering is daarom eveneens door partijen gezamenlijk af te spreken. Voor 2025 is met de ondernemersfondsen Leidschendam Centrum en Huygenskwartier Voorburg een verhoging van de opbrengst van respectievelijk 4,5% en 10% afgesproken.

Tarieven reclamebelasting verhoogd met 4,5% voor Leidschendam-Centrum en 10% voor Huygenskwartier Voorburg

Voor de reclamebelasting 2025 is de heffingsmaatstaf de WOZ-waarde naar een waardepeildatum van 1 januari 2024. De prognoses van augustus 2024 duiden op een gemiddelde waardestijging ten opzichte van de waardepeildatum van 1 januari 2023 voor niet-woningen van 4,0%. Om de overeengekomen opbrengst voor de reclamebelasting te realiseren van € 59.565 voor Leidschendam-Centrum en € 119.900 voor Huygenskwartier Voorburg worden de tarieven voor 2025 daarom als volgt bepaald.

Tarieven reclamebelasting per € 1.000 van de WOZ-waarde:

Reclamebelasting	Tarief 2024	Tarief 2025
Leidschendam Centrum	€ 2,75	€ 2,87
Huygenskwartier Voorburg	€ 3,79	€ 4,17

4.3.5 Toeristenbelasting

Voorgesteld wordt de tarieven van de toeristenbelasting voor 2025 te verhogen met de CEP-indexatie van 4,87%.

Het tarief bedraagt per persoon per overnachting:

Toeristenbelasting	2024	2025
In een hotel	€ 6,05	6,30
Camping, boerderij, bed & breakfast, Airbnb, Wimdu en andere vormen van short stay	€ 1,85	1,95

5 Lastendruk voor huishoudens

Ter vergelijking wordt in tabel 3 een woonlastenoverzicht weergegeven voor de belastingjaren 2024 en 2025. Deze woonlasten bestaan uit de tarieven voor de afvalstoffenheffing, de riool- en waterzorgheffing en de OZB. In het jaar 2024 wordt voor de bepaling van de OZB gerekend met de standaardwaarde van een woning van € 395.000. Voor het jaar 2025 is de standaardwaarde € 454.000.

Tabel 3 Woonlastenoverzicht 2024 en 2025

Woonlasten	Eenpersoonshuishouden			Meerpersoonshuishouden		
	2024	2025	Stijgings-percentage	2024	2025	Stijgings-percentage
1. OZB woningen *)	€ 298,26	€ 321,38	7,75%	€ 298,26	€ 321,38	7,75%
2. Afvalstoffenheffing	€ 342,12	€ 374,04	9,33%	€ 413,88	€ 452,40	9,31%
3. Rioolheffing:	€ 220,39	€ 244,92	11,13%	€ 220,39	€ 244,92	11,13%
Totaal	€ 860,77	€ 940,34	9,24%	€ 932,53	€ 1.018,70	9,24%

*) Alleen voor eigenaren

5.1 COELO - 2024 - Gemeente Leidschendam-Voorburg 3de plaats van goedkoopste gemeente in de regio

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) van de Rijksuniversiteit Groningen maakt jaarlijks een "Atlas van de lokale lasten". Dit is een landelijk overzicht van de lokale lasten per gemeente.

In tabel 4 zijn de lasten 2024 voor eigenaren van woningen van de omliggende gemeenten weergegeven. In de woonlasten zijn de afvalstoffenheffing, riool- en waterzorgheffing en de OZB meegenomen. Bij de OZB is door COELO uitgegaan van een gemiddelde landelijke WOZ-waarde. De woonlasten in tabel 4 wijken daarom iets af van die in tabel 3.

Tabel 4 Lasten voor eigenaren van woningen in 2024 (afvalstoffenheffing, riool- en waterzorgheffing en OZB)¹

Gemeentelijke woonlasten 2024	Eenpersoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden	Ranglijst COELO 2024
Den Haag	€ 834,00	€ 923,00	94
Lansingerland	€ 940,00	€ 963,00	146
Leidschendam-Voorburg	€ 924,00	€ 995,00	187
Pijnacker-Nootdorp	€ 897,00	€ 1.004,00	194
Zoetermeer	€ 974,00	€ 1.029,00	223
Westland	€ 935,00	€ 1.057,00	252
Rijswijk	€ 878,00	€ 1.086,00	267
Delft	€ 977,00	€ 1.128,00	285
Zoeterwoude	€ 1.156,00	€ 1.176,00	307
Midden-Delfland	€ 1.097,00	€ 1.188,00	310
Voorschoten	€ 1.388,00	€ 1.481,00	339
Wassenaar	€ 1.401,00	€ 1.633,00	343
Gemiddelde Zuid-Holland	€ 1.033,42	€ 1.138,58	

Zoals in de tabel te zien is, vallen de gemeentelijke woonlasten in Leidschendam-Voorburg ruim onder het provinciaal gemiddelde en staat daarmee zelfs op de 3de plaats van goedkoopste gemeenten in de regio.

¹ [Woonlasten en rangnummers per gemeente 2024 – COELO](#)